

ZARA

LAW OFFICES

ABD'YE YAPILAN DOĞAL TAŞ İHRACATLARINDA YAZILI ALIM-SATIM SÖZLEŞMELERİNİN GEREKLİLİĞİ VE SÖZLEŞMEDE BULUNMASI GEREKEN UNSURLAR

ATTORNEY ADVERTISING

**111 John Street, Suite 510
New York, NY 10038 USA
Tel: +1-212-619-4500
Fax: +1-212-619-4520
zara@zaralawny.com**

Son dönemlerde dış ticaret imparatoru Amerika Birlesik Devletleri'nde doğal taş (mermer, traverten vs...) gösterilen ilgi ve talep gittikçe artıyor. Türkiye'nin mermer ihracatında dünyanın önde gelen isimlerinden olmasını, değişik yapı, renk ve desenleri ile dünyadaki rezervelerinin %35 ine sahip olmasını da göz önünde bulundurursak, Türkiye'nin bu dev pazarda rolünün gittikçe artacağını tahmin etmek zor olmamaktadır.

Ülkemizde doğal taş sektörü son yıllarda önemli bir hız kazanmıştır. 80'li yılların başında 4 milyon dolar civarında olan doğal taş ihracatı, 90'lı yılların başında yaklaşık 40 milyon dolar, 2000 yılında 189 milyon dolar ve 2006 yılında 1 milyar dolara ulaşmıştır.¹

Her ne kadar ABD doğal taş sektöründe Türkiye'nin yolu açık olsa da, Türk ihracatçılarının önemle üzerinde durması gereken bir konu gözümüze çarpmaktadır: Bir çok ihracatçımız, ABD'ye satışlarında yazılı alım-satım sözleşmelerinin yapılmaması nedeniyle özellikle ödemede sorun yaşamaktadır.

ABD'ye yapacağınız doğal taş ihracatınızda, yazılı sözleşme sizin ve alıcının başarılı ve adil bir ticaret süreci yaşamanız için belkemiğidir. Yazılı sözleşme ABD'ye satışlarınızda ilerde karşınıza çıkabilecek sorunlara karşı kuvvetli ve bilinçli kılar, yüzleşebileceğiniz sürprizleri ve de riskleri (ödememe riski dahil) minimuma indirmenizi sağlar.

ABD'ye ihracat yaparken özenle hazırlanmış yazılı sözleşmeye neden ihtiyacınız vardır?

- Sahip olduğunuz hak ve sorumluluklarınızı ve alıcının sahip olduğu hak ve sorumluluklarını tanımlamak ve üçüncü şahısların örneğin mahkeme hakimlerinin bu hak ve sorumluluklarının neler olduğunu kolaylıkla anlamasını sağlamak için; dolayısıyla ödeme yapılmama durumunda daha kolay karşı tarafın aleyhine mahkeme kararı alabilmeniz için.
- Anlaşmaya malların gönderilmesinden önce malların alıcı tarafından incelenmesine ilişkin hüküm ekleyebilmek için. Alıcı zamanında malları kontrol etme hakkından yararlanmaz ise mallar ile ilgili hiç bir hak talep edememesi için.
- Alıcının malların sevkiyatını son anda reddetmesini ve/veya sevkiyatın feshedilmesini engelleyebilmeniz için.
- Satış işlemlerinin ve satış ilişkisinin kontrolünün sizin elinizde olması için.

---

¹ Istanbul Maden Ihracatçıları Birlikleri Genel Sekreterliği

- Alıcının, yasal süreci kendi ülkesinin mahkemesince yürütülmesinden kaynaklanan jeografi avantajını ortadan kaldırmanız için.
- Alıcının sonradan mallarla ilgili satıcıya baskı yapmak amacıyla iddialarda bulunarak karşı dava açmasını önlemek için.
- Davanızdaki olayların Jüri tarafından karar verilmesini engelleyebilmeniz için.
- Alıcıyla aranızda oluşabilecek dava veya tahkim durumunda kaybeden tarafın karşı tarafın tüm avukatlık ve mahkeme ücretlerini ödemesi için ve

ABD'deki alacak davalarının uzatılmasının sebeplerinden bir tanesi de tarafların hak ve yükümlülükleriyle ilgili yazılı bir sözleşme olmamasıdır. Yazılı sözleşme delil toplama safhasını kısaltmaya yardımcı olarak davaların daha kısa sürede sonuçlanmasına neden olur.

Düzgün ve detaylı hazırlanmış bir sözleşme yapıldığı takdirde alıcının sözleşmede belirlenen en temel sorumlulukları şunlar olmalıdır:

- ABD'deki alıcı şirketin, mal deponuzdan çıkmadan malı incelemek, ve gerekirse mala zamanında itiraz etmediği takdirde mal ile ilgili tüm haklarından vazgeçmesi.

ABD'deki alacak davalarında bazen alıcı satıcıyı "kötü mal" yollamakla suçlar. Bazı davalarda alıcının mal karşılığı ödeme yapmamasının nedeni olarak bu "kötü mal" taktiğini kullanır, hatta kendisine açılan dava çerçevesinde satıcıya karşı dava açar.

Bu sorunu önlemek için alıcının ya da alıcı adına bir acentanın, mal deponuzdan çıkmadan önce malı inceleyeceği ve gerekirse o zaman mala itiraz etme hakkının olacağı, etmez ise tüm itiraz haklarından vazgeçtiği yazılı sözleşmede net olarak ifade edilmelidir. Böylece alıcı, mal satıcının iş yerinden çıktıktan sonra hiçbir şekilde malın kalitesi dahil olmak üzere mal ile ilgili herhangi bir suçlamada ya da karşı iddiada bulunamayacaktır.

- Malın teslimini kabul etmek

Malın kabulü en basit şekliyle malın zilyetliğini almak anlamına gelebilir ama uluslararası satışta sıklıkla malın nakliyesini ödemek, malı gümrükten geçirmek, gümrük harç ve giderlerini ödemek ve malın rihtımdan veya ambardan çekilmesi olarak anlaşılmaktadır. Alıcının her şekilde malları kabul edeceğine dair maddenin yazılı sözleşmede olması gerekir.

- Mal karşılığı ödemeyi yapmak

Alicının en önemli yükümlülüğü de alınan malın bedelini ödemesidir. Ödemenin nasıl ve ne zaman yapılacağı nakit - akreditif, senet, açıkhesap- banka aracılığı ile döküman karşılığı nakit yine yazılı sözleşmede net olarak ifade edilmelidir.

Asla unutulmaması gereken diğer bir nokta şudur ki, akreditife sahip olmanız yazılı sözleşmenin gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Alıcı her ne kadar akreditif yoluyla ödeyecek olsa da, akreditifin ödeme mekanizması olacağı yazılı sözleşmede net olarak ifade edilmelidir.

Yazılı sözleşmede ABD'ye doğal taş ihracatı yapan satıcı olarak en temel sorumluluklarınız şunlar olmalıdır:

- Sözleşmede tarif edilen malı temin etmek

Sözleşmeye uygun mallar, malların, alıcı tarafından belirlenmiş niteliklere uygun olarak üretilmesi veya temin edilmesi demektir.

- Malı zamanında göndermek

Nakliye zamanı konusunda satıcı olarak dikkat etmeniz gereken nokta satıcının malları teslim etmesi gereken son tarihin malların alıcının eline geçtiği tarih değil, satıcının malları nakliyeciyeye teslim ettiği tarih olarak belirlenmesidir. Bu nokta da yine alım-satım sözleşmenizde açık ve net bir şekilde belirtilmelidir.

Ayrıca sevkiyatın tabii olduğu dış ticarete ilişkin uluslararası deyimler olan Incoterms'ün hangisine tabii olduğu FOB, CIF, CPT vs... sözleşmede belirtilmelidir. Paris'teki Uluslararası Ticaret Odası tarafından yayınlanan Incoterms'ler, CISG sözleşmesiyle uygunluk içindedir. Söz konusu Incotermsler söz konusu malın mülkiyet hakkının ve de mal ile ilgili tüm risklerin satıcıdan alıcıya transferini belirtir. Incotermsler ayrıca malların nakli ile ilgili tarafların sorumluluk ve haklarını da kapsar.

Ödemenizi kolaylaştıracak diğer sözleşme maddeleri arasında şunları belirtebiliriz:

- Yazılı alım-satım sözleşmesinin taraflar arasındaki uyuşmazlıklarda başvurulacak tek delil olduğu maddesi

Amerika'da "parol evidence rule" olarak bilinen bu kural, taraflar arasındaki nihai yazılı alım-satım sözleşmesini tek delil olarak kabul eder. Bu kurala göre taraflar arasındaki sözlü veya yazılı iletişim, tarafların yazılı sözleşmesini değiştirmek için kullanılamaz.

- “Hukukun Seçimi” Maddesi

Türk Şirketlerin ABD’li şirketlerle yaptığı satış sözleşmeleri aksini belirtmedikçe Amerikan Mahkemeleri satış sözleşmelerini “Birleşik Ticaret Kuralları -Uniform Commercial Code-U.C.C”ye tabii tutar.

Şirket merkezi “Malların Uluslararası Satışına İlişkin Birleşmiş Milletler’in 1980 Viyana Sözleşmesi”ne (1980 United Nations Convention on the International Sale of Goods-C.I.S.G.) üye olan farklı ülkelerde bulunanlar arasında C.I.S.G anlaşma hükümleri kendiliğinden uygulanır. Türkiye C.I.S.G.’yi imzalamamıştır, bu nedenle Amerika’ya yapılan ihracatlarda, sözleşmede taraflar açıkça C.I.S.G’nin uygulanacağını belirtmedikçe C.I.S.G. uygulanmaz.

- “Anlaşmazlığın Çözülmesi” Maddesi

Bu madde taraflar arasındaki anlaşmazlığın uzlaşma/tahkim yoluyla çözülmesini öngörür. “Zorunlu Arabulucu” tarafından taraflar arasında uzlaşmazlık gerçekleşmediği takdirde, “Zorunlu Tahkim” ikinci aşama olup genelde dava yolundan daha hızlı ve ucuzdur.

ABD’de, bir tahkim kararının da uygulanabilmesi için kazanılan tahkim kararını mahkeme kararına çevirilmesi ve bu kararın infazı gerekir. Mahkeme kararına uymayan davalının üçüncü kişinin öncelik hakkı olmayan parası, malları ve alacakları dahil olmak üzere tüm mal varlığı haczedilebilir. Sözleşmedeki “Anlaşmazlığın Çözülmesi” maddesinde hem uzlaşma hem tahkimin kimin ve hangi kurum tarafından yapılacağını belirtilmesi yararlı olacaktır.
(örneğin Amerikan Tahkim Kurumu)

- “Garantilerin Reddi” Maddesi

Belirtmek gerekir ki, profesyonel tüccarlar arasında Amerikan U.C.C. Kanunu gereğince yapılan malların satımına ilişkin bir işlemde “ticari satıma uygunluk garantisi” - yani malların o endüstride kabul edilen zımni garantisi- kendiliğinden doğar.

Ayrıca bu olağan kullanıma uygunluk garantisine ilave olarak profesyonel olmayan satıcıları da kapsayan “alıcı tarafından talep edilen kullanıma uygunluk garantisi” de mevcuttur. Satıcı alıcının malı belirli bir amaç için kullanacağını biliyorsa, malın alıcının o kullanım amacına uygun olduğunu otomatik olarak garanti etmiştir.

Sözleşmede kullanılan ifade açık olmak şartıyla siz satıcı olarak her iki garantiyi de geri çekilebilirsiniz. Ancak bu iki garantinin birini veya ikisini geri çekilebilmeniz için sözleşmede zımni garantiyi açıkça ve de bazı

teknik kurallara uygun olarak geri çekmeniz gerekmektedir. Malı olduğu gibi ya da bütün kusurlarıyla birlikte garanti vermeksizin sattığınızı sözleşmede büyük ya da koyu font yazarak açıkça belirtmeniz gerekir.

- “İyi Niyetli ve Adil” olma Maddesi

Böyle bir madde, alıcının sözleşmenin başarılı bir şekilde ifasına mani olacak davranışlarda bulunmasına engel olmaya yöneliktir.

Çıkarlarınızı koruyacak yazılı sözleşmenin önemi kuşkusuzdur. İyi düzenlendiği takdirde alıcının size zamanında ödememe olasılığını azaltır. Ödemeyen müşteriniz aleyhine daha çabuk ve daha az masrafla mahkeme kararı almanızı sağlar. Ancak unutmayınız ki hiç bir yazılı sözleşme kendiliğinden para garantisini temin edemez. Bu nedenle, yazılı sözleşme yapmadan önce müşterinizi iyi tanımının önemini son kez hatırlatmak isteriz.

Bu makale, Zara Law Offices, 111 John Street, Suite 510, New York, NY 10038 tarafından hazırlanmıştır. Bu makaleye ait sahiplik ve tüm diğer haklar sadece ve sadece Zara Law Offices'e aittir. İzinsiz olarak bu makaleye ait herhangi bir bilginin aynen veya değiştirilerek kullanılması yasaktır. Copyright -Zara Law Offices 2007. Yazar Av. Robert Zara bu makalenin hazırlanmasında emeği geçen asistanı Fatma Ela Sarı'ya tesekkür eder.

Yasal Uyarı

Bu makalede sunulan kaynaklar yalnızca bilgi verme amacı ile hazırlanmıştır. Bu bilgiler hiçbir şekilde Zara Hukuk Bürosu, veya çalışanlarının hukuki görüşü, danışmanlığı veya hukuki tavsiyesi niteliğini içermez. Bu rehberde yer alan bilgilerin kullanımı avukat-müvekkil ilişkisi yaratmaz. Kendi kişisel durumunuzla ilgili olarak bir avukata danışmadan bu rehberdeki bilgilerden yola çıkarak hareket etmeyiniz.

Sizleri bizimle iletişime geçmeye davet ediyoruz. Bize telefon, mektup, ve elektronik posta ile ulaşabilirsiniz. Ancak; büromuzla her ne şekilde iletişime geçerseniz geçin, (Telefon, e-posta veya fax) bu durum başlı başına avukat-müvekkil ilişkisi yaratmamaktadır. Zara Hukuk Bürosu ve sizin tarafınızdan bir avukatlık anlaşması imzalanana kadar hiçbir şekilde bizimle aranızda avukat-müvekkil ilişkisi bulunmamaktadır. Tarafımızca talep edilmeden bize gönderilen herhangi bir e-postaya cevap verme gibi bir yasal yükümlülüğümüz bulunmamaktadır.

Avukat-müvekkil ilişkisi kurulana kadar bize hiçbir gizli veya ayrıcalıklı bilgiyi yollamamanızı önemle tavsiye ederiz. Ayrıca, sizin e-posta güvenliğinizi hiçbir şekilde garanti altına alamayacağımız için, gizli ve ayrıcalıklı bilgilerinizi bize e-posta yoluyla yollamamanızı da tavsiye ediyoruz. Önerimiz, bizi öncelikle telefonla arayarak meseleniz hakkında bize kısa bilgi vermenizdir.

Bu makalede yer alan linkler yalnızca sizin başka kaynak bilgilerine ulaşmanızda kolaylık olması için hazırlanmıştır. Bu linkler hiçbir şekilde link olarak verilen kurum ve kişileri tavsiye ettiğimiz, önerdiğimiz, onayladığımız anlamına gelmediği gibi, bu kişi ve kurumlarla herhangi bir bağımız ve sponsor ilişkimiz olduğu gibi bir anlam da taşımamaktadır. Zara Hukuk Bürosu bu linklerde kullanılan hiçbir ticaret ismi, tescilli ticari marka, simge, veya logoların kullanımından sorumlu değildir.

Burada bulunan bilgileri belirli aralıklarla güncellesek de, bu sitede yer alan bilgilerin eksiksiz, doğru ve güncel olduğu garanti edilmemektedir.

Copyright © 2010 Zara Law Offices. Tüm hakları saklıdır.